

KL's høringsvar til lovforslag om sanktioner mv.

KL har den 3. oktober 2019 modtaget udkast til lovforslag om enklere og skærpede sanktioner og styrket kontrol med snyd og færre fejludbetalinger m.v. i høring.

Forenkling af sanktioner

KL er meget tilfreds med, at et flertal i Folketinget i store træk har valgt at følge KL's anbefalinger til enklere regler for sanktioner på kontanthjælpsområdet. KL's oplæg findes her <https://www.kl.dk/media/16470/korrekte-og-effektive-sanktioner-paa-kontanthjaelpsomaadet-2017.pdf>. Reglerne vil medvirke til, at det bliver mere gennemskueligt for borgerne, hvilke pligter de har, og hvilke konsekvenser det har ikke at stå til rådighed. Der er derfor ærgerligt, at de enklere regler ikke også kommer borgere på ressourceforløbsydelse til gode.

KL mener, at de enklere regler også skal gælde for modtagere af ressourceforløbsydelse. En eventuel bekymring for, at de nye satser vil betyde højere sanktioner for enkelte modtagere af ressourceforløbsydelse, vil kunne imødekommes ved lavere sanktionssatser for denne målgruppe. Det er helt afgørende, at den fælles systematik på tværs af kontanthjælp og ressourceforløbsydelse bibeholdes. Udover at det for borgerne vil være enklere at forstå, også ved skift mellem de to ydelser, så vil det også lette it-understøttelsen og administrationen i kommunerne. Som lovforslaget er udformet nu, vil man skulle opretholde de eksisterende regler parallelt med de nye. Det burde ingen have en interesse i.

Det skal desuden bemærkes, at kun omkring 900 personer på ressourceforløbsydelse sanktioneres hvert år, hvilket svarer til 4 pct. af de over 40.000 modtagere af ressourceforløbsydelse.

KL foreslog i ovennævnte oplæg at samle vejledningen om pligter og sanktioner i et samlet dokument, som vil være mere overskueligt for borgerne og samtidig også sikre mere smidige arbejdsgange i kommunen. Lovforslaget lægger desværre op til også at indføre en række helt nye og firkantede proceskrav om, hvordan vejledningen præcis skal ske. Det betyder, at jobcentrene ikke kan sikre den fleksible, individuelle og målrettede vejledning, som vil bidrage til, at borgere kommer hurtigst muligt i job. I stedet vil der skulle indføres helt nye "afkrydsningsfelter" i it-systemerne, som sikrer, at kommunerne overholder de nye procesregler. Derfor forslår KL, at § 35 omformuleres til en generel bestemmelse om, at

Dato: 16. oktober 2019

Sags ID: SAG-2017-02262
Dok. ID: 2819025

E-mail: BRS@kl.dk
Direkte: 3370 3450

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 1 af 6

borgeren skal være vejledt om pligter og rettigheder, før der kan sanktioneres. Det er helt naturligt, at borgerne skal vejledes, men det kan godt ske uden mere bureaukrati.

Den korte periode fra fremsættelse til forventet vedtagelse og implementering af loven efterlader uforholdsmæssig kort tid til den it-mæssige implementering og systemunderstøttelse. Det skaber risiko for manglende it-understøttelse og for kvaliteten i it-understøttelsen af lovgivningen. I sidste ende vil det gå ud over kommunernes mulighed for at administrere lovgivningen effektivt og korrekt.

Andel(antal) sanktioner er ikke et mål for høj kvalitet eller gode resultater

Det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, at der skal indføres skærpet opfølgning for utilfredsstillende resultater, således at kommuner med meget høj eller lav andel sanktioner ift. landsgennemsnittet skal indsende en redegørelse. Det giver ingen mening.

For det først er det aldrig et mål i sig selv at give en sanktion. Sanktioner er et middel (helst præventivt) til at sikre, at ledige står til rådighed. Derfor giver det ingen mening at sætte lighedstegn mellem antallet af sanktioner (hverken højt eller lavt) og kvaliteten i den kommunale sanktionspraksis. Hvis en kommune har relativt få sanktioner, betyder det så, at kommunen skal gøre en ekstra indsats for at sanktionere flere borgere f.eks. ved at vejlede dårligere, eller skal kommuner med en høj andel sanktioner aktivere færre borgere for derved at få færre udeblivelser og dermed færre sanktioner? Det vil være måling uden mening.

I KL ser vi gerne, at kommunerne måles på resultater og kvaliteten af sagsbehandlingen. Effekten af den samlede indsats herunder brug af sanktioner må altid vurderes på, om borgere kommer i job eller uddannelse. Kvaliteten i sagsbehandlingen bør vurderes på, om kommunerne træffer korrekte afgørelse og laver den nødvendige opfølgning og sanktionerer de ledigem, som ikke overholder rådighedspligten. Det kan praksisundersøgelser eller øvrige undersøgelser, som er besluttet, give et retvisende billede af.

Benchmark- og monitoreringsværktøj

Som led i Økonomiaftalen for 2019 blev der indgået aftale om at udvikle et nyt værktøj til styrkelse af kommunernes kontrol med ydelser. Det blev aftalt, at udviklingsværktøjet skal understøtte øget intern videndeling og tjene som inspiration til kontrolarbejdet på tværs af landets kommuner.

KL noterer, at man nu ønsker at lovgive på området. Der er en igangværende dialog i forlængelse af økonomiaftalen, og det er nu uklart, om ministeriet selv vil udvikle og drive værktøjet.

Det fremgår yderligere, at kommunernes kontrolresultater og brug af Den Fælles Dataenheds leverancer skal offentliggøres. KL noterer sig, at kravet om offentliggørelse er en skærpelse i forhold til den økonomiaftale, som KL indgik med den tidligere regering.

Dato: 16. oktober 2019

Sags ID: SAG-2017-02262
Dok. ID: 2819025

E-mail: BRS@kl.dk
Direkte: 3370 3450

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 2 af 6

Prioritering af kommunernes samarbejde med politiet

Af lovforslaget fremgår det, at politiets samarbejde med kommunerne om snyd med offentlige ydelser opprioriteres, og at der er afsat ressourcer til dette hos politi, anklagemyndighed og domstole, således at disse kan opprioritere dette arbejde.

KL finder, at der er behov for beskrivelser af og retningslinjer for, hvordan samarbejdet mellem kommuner og politi i praksis skal foregå, og KL stiller sig gerne til rådighed for at indgå i dette arbejde.

Oprettelse af en hotline

Det fremgår af lovforslaget, at der oprettes en hotline, som har til formål at give kommunerne bedre viden om socialt bedrageri og vejledning i forbindelse med politianmeldelse af sager om socialt bedrageri. Det fremgår, at Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering årligt får en bevilling på 1 mio. kr. til denne opgave.

I den forbindelse er det særlig vigtigt at være opmærksom på at sikre, at kommunerne ad denne vej kan få konkrete anvisninger og hjælp i forhold til kontrolarbejdet.

KL stiller sig gerne til rådighed i forhold til den kommende udvikling af hotlinen og anbefaler, at der i samme forbindelse udarbejdes generelt vejledningsmateriale og anvisninger i forhold til det kommunale kontrolarbejde.

Stadig uklarhed om konsekvenser ved at fjerne afgørelser fra Min Plan

KL foreslog i vores indspil om enkle sanktioner, at der for alle jobparate laves en konkret aftale om jobsøgning, som let og ubureaukratisk kunne sanktioneres ved manglende overholdelse. Dette var selvfølgelig under den forudsætning, at det som i dag sker digitalt på Jobnet, så både borger og sagsbehandler havde et samlet overblik.

I mellemtiden er der fra statslig side (STAR) igangsat en større omlægning af Min Plan på jobnet, også kaldet Min Plan 2.0. Min Plan fungerer i dag som et værktøj, der har til hensigt at sikre transparens på tværs af borgere, a-kasser og jobcentre, og formålet med Min Plan har været at give de ledige ét samlet overblik over aftaler og indsatser, der indgås mellem den ledige og sagsbehandlerne.

Som led i omlægningen til Min Plan 2.0, vil man tage det forpligtende element ud af Min Plan. Fremover skal alle de forpligtende elementer i Min Plan fremgå af et særskilt brev, som skal sendes til den lediges e-boks. Dermed skal der sendes et brev til e-boks, hver gang der sker ændringer, som forpligter den ledige. Og det er alene dette brev i borgerens e-boks, der forpligter den ledige og dokumenterer forpligtelsen – og ikke længere det der fremgår af Min Plan.

Det fremgår af lovforslaget, at også aftale om jobsøgning skal sendes både til Min Plan og til borgerens digitale postkasse. Selv om det ikke fremgår af lovforslaget, så må det tolkes sådan, at aftalen om jobsøgning også er en afgørelse, som kommunen skal sende til e-boks. Beslutningen

Dato: 16. oktober 2019

Sags ID: SAG-2017-02262
Dok. ID: 2819025

E-mail: BRS@kl.dk
Direkte: 3370 3450

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 3 af 6

om at fjerne afgørelse fra Min Plan vil således også her betyde, at borgerne i stedet for at orientere sig ét samlet sted nu også skal finde vigtige aftaler/afgørelser i deres e-boks i mængden af den øvrige digitale post.

Som KL fremførte allerede i vores hørings svar til den nye lov om aktiv beskæftigelsesindsats, bør udformningen af en ny version af Min Plan ske i tæt dialog med KL og kommunale praktikere med henblik på at skabe overblik over konsekvenserne for borgere og sagsbehandlere. Det er efter KL's opfattelse ikke sket, og der er derfor fortsat ikke et fuldt overblik over konsekvenserne af omlægningen. KL opfordrer derfor til, at ændringen af Min Plan ikke iværksættes, før der er fundet en løsning, som også fremadrettet understøtter, at borgere og sagsbehandlere har et samlet overblik over borgernes plan og tilhørende afgørelser.

Øvrige bemærkninger til lovforslaget

- I las § 35, stk. 1, nr. 1, står, at kommunen skal sikre, at borgeren forstår sine rettigheder og pligter. Det kan kommunen aldrig være sikre på, men kommunen har naturligvis pligt til at vejlede forståeligt og give borgeren mulighed for at stille spørgsmål, men det vil selvfølgelig også være op til borgeren at bede om en yderligere gennemgang, hvis der er behov for dette. Da kravet må antages at være indeholdt i kommunens almindelige oplysningspligt, foreslår KL, at det flyttes fra selve loven over til en kommende vejledning.
- Af las § 35, stk. 1, nr. 3, fremgår, at vejledningen skal gennemgås hver halve år for alle. Da langt de fleste borgere ikke har problemer med at forstå og overholde reglerne, foreslås det, at kravet om gentagen gennemgang af pligter og rettidigheder målrettes mod det mindretal, som ikke overholder reglerne. Hvis det gøres til at et fast krav for alle, vil der skulle bruges værdifuld tid af jobsamtalerne på at opfylde kravet. Tid som i stedet kunne være brugt til en meningsfuld dialog med borgerne, og som hjælper med at få vedkommende i job.
- I las § 35, stk. 3, fremgår det, at det er muligt at foretage opgørelse af sanktioner en gang om måneden. Det er dog betinget af, at kommunen kontakter personen i umiddelbar tilknytning til forseelsen og gør opmærksom på forseelsen og forestående sanktionering. Hvis kommunen alligevel efter hver negativ hændelse skal kontakte borgeren og gøre opmærksom på, at vedkommende får en sanktion, er der ikke tale om en forenkling. Da alle borgere er blevet vejledt om konsekvenserne både mundtligt og skriftligt vil denne betingelse alene være et ekstra bureaukratisk krav, som KL foreslår fjernet.
- I las § 35, stk. 6, lægges op til, at kommunerne kan lave agterskrivelser i stedet for parthøringer i sanktionssager. KL er tilfreds med, at kommunerne får denne mulighed. Det undrer dog, at der i bemærkningerne står, at udgangspunktet er en frist på 14 dage før agterskrivelsen kan få virkning. Det er væsentligt længere end fristen for en almindelige parthøring. Der står også, at kommunen efter en konkret vurdering kan fastsætte kortere frist. Det er dog noget uklart, hvornår dette er muligt. Der bør derfor i en kommende vejledning uddybes/præciseres. Hvis det kun er gældende i få sager, så vil der ikke ske hurtigere sanktionering, som ellers var hensigten med forslaget.

Dato: 16. oktober 2019

Sags ID: SAG-2017-02262
Dok. ID: 2819025

E-mail: BRS@kl.dk
Direkte: 3370 3450

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 4 af 6

- Både de nye og eksisterende regler lægger op til, at sanktioner efter las §§ 42 og 43 på 1/3 af hjælpen gives i 20 uger. Da kontanthjælp er en månedssydelse, er det imidlertid meget svært for en borger at forholde sig til, hvor mange uger og dage, der er tilbage af en 20-ugers-sanktion, som kun meget sjældent løber uafbrudt i 20 uger. For at sikre mere enkle og gennemskuelige regler foreslår KL, at de 20 uger ændres til hele kalendermåneder, f.eks. 4 eller 5 måneder.
- KL støtter, at listen med "rimelige grunde" ændres til en generel bestemmelse. Det er dog uklart, om kommunerne fremover vil have mulighed for at sanktionere, hvis borgeren ikke inden samtalen eller tilbuddet melder afbud med en rimelig grund. Kommunerne kan i dag, jf. las § 39, stk. 3, sanktionere personer, som udebliver fra tilbud og efterfølgende angiver sygdom som årsag. Dvs. at de ikke har meldt sig syge med det samme.

Da "rimelige grunde" afskaffes som en udtømmende liste, forslår KL, at det i stedet skal fremgå af lovforslaget, at kommunen ved manglende rettidigt afbud kan give en sanktion, også selv om fraværet er "lovligt". Det vil betyde, at borgere f.eks. skal melde sygdom inden samtalen og ikke, som det er muligt i dag, flere dage efter. Således sikres det, at kommunen f.eks. ved sygdom vil kunne bede en borger dokumentere sygdommen med en lægeattest, hvilket ikke er muligt flere dage senere.

Tilsvarende bør det også fremgå, at kommunen kan stille krav til, hvor og hvordan borgeren melder afbud. Derved sikres det, at kommunen allerede ved f.eks. sygemeldingen kan starte dialog med borgeren. Det sker ikke, hvis det, som det er tilfældet i dag, er muligt at melde afbud til en vilkårlig forvaltning i kommunen (det har Ankestyrelsen truffet afgørelse om).

- I forbindelse med afgivelse af skærpet sanktionen efter las § 40a er det et krav, at borgeren er vejledt særskilt om risikoen for, at kommunen benytter denne sanktion. Det er dog noget uklart, om det betyder, at kommunen aldrig kan give en skærpet sanktion, hvis kommunen vurderer, at en borger, som er sanktioneret tidligere, nu bør have en skærpet sanktion, men ikke er vejledt særskilt om dette ved tidligere sanktioner. Hvis dette er tilfældet, betyder det i praksis, at kommunen skal kunne forudsige om den næste "overtrædelse" er så alvorlig, at der gives en skærpet sanktion. Det kan kommunen naturligvis ikke, og derfor vil kommunen være nødt til at give en "almindelig" sanktion og vejlede om skærpet sanktion. Det vil således i praksis betyde, at kommunen først efter to forseelser kan give en skærpet sanktionen, hvilket vil være imod hensigten i den politiske aftale. Alternativt kan kommunerne vejlede ved hver "almindelig" sanktion om muligheden for en skærpet sanktion, men det vil være imod intentionen om at samle vejledningen et sted.
- Overgangsreglen i § 19 kan potentielt betyde, at der er borgere, som ikke kan sanktioneres i lang tid. Dels vil det tage noget tid at vejlede samtlige borgere mundtligt. Hvis det gøres som led i det almindelige

kontaktforløb, kan der potentielt være borgere, som ikke får den nye vejledning, før der er gået en længere periode, fordi de f.eks. har været til jobsamtale i december og derfor ikke nødvendigvis skal til samtale igen i januar. Det vil desuden være umuligt at sanktionere borgere, som konsekvent udebliver fra jobsamtaler mv. og dermed ikke er blevet vejledt efter de nye regler. Derfor bør det i overgangsbestemmelsen fremgå, at borgere, som udebliver fra samtaler, stadig kan sanktioneres, hvis de er blevet vejledt skriftligt.

Dato: 16. oktober 2019

Sags ID: SAG-2017-02262

Dok. ID: 2819025

E-mail: BRS@kl.dk

Direkte: 3370 3450

Weidekampsgade 10

Postboks 3370

2300 København S

www.kl.dk

Side 6 af 6

Med venlig hilsen

Henrik Thomassen

Brian Siggaard